

GATAVĪBA UN RĪCĪBA BĪSTAMO ĶĪMISKO VIELU NOPLŪDES GADĪJUMĀ

Atbilstoši Valsts civilās aizsardzības plānā noteiktam riska novērtējumam, VKM plānā ar terminu **bīstamo ķīmisko vielu noplūde** tiek apzīmēts - ražošanas tehnoloģisko procesu būtiski bojājumi, tilpņu, cauruļvadu vai bīstamo vielu pārvadāšanas līdzekļu bojājumi, kas noveduši pie bīstamo vielu noplūdes tādos daudzumos, kas apdraud cilvēku, dzīvnieku veselību un dzīvību, kā arī rada postījumus apkārtējai videi. **Katastrofas pārvaldītājs, lēmuma pieņēmējs un par izpildi atbildīgās institūcijas bīstamo ķīmisko vielu noplūdes gadījumā noteiktas Valsts civilās aizsardzības plānā.**

VKM plāna 3.pielikuma “Gatavība un rīcība bīstamo ķīmisko vielu noplūdes gadījumā” mērķis ir noteikt veselības nozares iestāžu plānošanas/preventīvos pasākumus un rīcību, tai skaitā informācijas apmaiņu un sadarbību ar citu nozaru iesaistītajām institūcijām bīstamo ķīmisko vielu noplūdes gadījumā, lai mazinātu postošo ietekmi uz iedzīvotāju un cietušo veselību.

VKM plāna 3.pielikuma uzdevumi:

- noteikt informācijas apmaiņu starp veselības nozares iestādēm, tai skaitā ar citām iesaistītajām institūcijām (informācijas apmaiņas un reaģēšanas aktivizācijas shēma bīstamo ķīmisko vielu noplūdes gadījumā);
- noteikt plānošanas/preventīvos pasākumus;
- sniegt raksturojumu reaģēšanas režīmiem dažādos ĀS posmos;
- noteikt atbildīgās institūcijas un rīcības pasākumus veselības nozarē par bīstamās ķīmiskās vielas izraisīta apdraudējuma ietekmes un seku mazināšanas pasākumu izpildi;
- noteikt veselības nozares iesaistāmos resursus veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai.

VUGD bīstamo ķīmisko vielu noplūdes gadījumā (izņemot jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai) vada reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus notikuma vietā un veic glābšanas darbus. Dod norādījumus reaģēšanā iesaistītajām institūcijām, kā arī fiziskajām personām par rīcību ķīmiskā negadījuma vietā.

NMPD nodrošina NMP sniegšanu notikuma vietā, koordinējot cietušo nogādāšanu uz stacionārajām ārstniecības iestādēm. **Notikuma pārvaldīšanā iesaistītās veselības nozares iestādes, izvērtējot situācijas attīstību, veikto riska novērtējumu un pieejamo resursu nodrošinājumu,** nepieciešamības gadījumā sniedz priekšlikumus VM lēmuma pieņemšanai par reaģēšanas režīma izsludināšanu un veicamajiem pasākumiem. Lēmumu par ārkārtas reaģēšanas režīma un ĀS veselības nozarē izsludināšanu pieņem VOMK atbilstoši **VKM plāna 31. un 32. punktā** noteikto kritēriju izpildei un reaģēšanas režīma raksturojumam, ņemot vērā **atbildīgo iestāžu sniegto informāciju par situācijas attīstību, veikto riska novērtējumu un pieejamo resursu nodrošinājumu.** Lēmuma pieņemšanas algoritms atspoguļots **VKM plāna 5.attēlā.**

Plānošana/preventīvie pasākumi

Tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai novērstu vai mazinātu katastrofas draudus.*

Situācijas apraksts: nav konstatēts bīstamo ķīmisko vielu noplūdes gadījums.

Stratēģiskā darbība:

- Plānot veselības nozares iestāžu rīcību, sadarbību un informācijas apmaiņu, lai nodrošinātu koordinētu veselības nozares darbību.
- Plānot un uzturēt medicīnisko resursu rezerves valsts, nozares un iestāžu (ārstniecības iestādes) līmenī.
- Apzināt un uzturēt informāciju par iesaistīto iestāžu veselības aprūpes resursiem un kapacitātēm.
- Uzlabot iesaistīto iestāžu gatavību rīcībai ķīmisku vielu izraisītu apdraudējumu un ārkārtas situācijās, veicot darbinieku apmācības gan iestādes ietvaros, gan sadarbojoties ar citām iesaistītajām institūcijām.
- Apzināt un plānot papildus resursu (cilvēkresursu, medicīnisko un materiāltehnisko resursu) piesaisti.
- Nodrošināt dalību rūpniecisko objektu drošības pārskatu, rūpniecisko avāriju riska novēršanas programmas, civilās aizsardzības plāna un citu katastrofas pārvaldīšanas plānošanas dokumentu izvērtēšanā.

*Saskaņā ar Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā lietoto terminu.

ĀS reaģēšanas režīma noteikto uzdevumu un pasākumu ieviešana atkarīga no konkrētā apdraudējuma veida, izplatības apjoma un cietušo skaita. Realizējamo uzdevumu un darbību mainību starp ĀS reaģēšanas režīmiem nosaka ieviesto pasākumu efektivitāte un papildus nepieciešamo darbību apjoms un resursu pieejamība, lai mazinātu ietekmi uz veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību.

1. Ārkārtas situācijas reaģēšanas režīmu raksturojums

Gatavības reaģēšanas režīms

Tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai sagatavotos katastrofas gadījumā nepieciešamai rīcībai.*

Situācijas apraksts: Notikums vai prognozējams notikums ar bīstamas ķīmiskas vielas noplūdi, kuras pārvaldīšanai nav nepieciešams realizēt darbības, kas pārsniedz veselības nozares ikdienā noteiktās funkcijas un uzdevumus un cietušo skaits nerada papildus slogu veselības aprūpes pakalpojuma nodrošināšanai, bet pastāv risks, ka situācija attīstīsies un ir nepieciešams veikt pastāvīgu situācijas monitoringu un analīzi.

Stratēģiskās darbības:

- Nodrošināt apziņošanu un informācijas apmaiņu starp veselības nozares iestādēm, tai skaitā ar citām iesaistītajām institūcijām (informācijas apmaiņas un reaģēšanas aktivizācijas shēma).
- Nodrošināt dalību notikuma vietā/vietās situācijas pārvaldīšanai vai atbildīgo iestāžu izveidotajās notikuma pārvaldīšanas grupās.
- Nodrošināt NMP brigāžu darba koordinēšanu un operatīvo vadību, sniedzot NMP un koordinējot cietušo hospitalizācijas plūsmu uz atbilstošo stacionāro ārstniecības iestādi.
- Nodrošināt veselības nozares iestāžu darbību atbilstoši reaģēšanas režīmam saskaņā ar iestādes iekšējās kārtības noteiktajām procedūrām un slimnīcu KM plāniem.
- Nodrošināt sabiedrības informēšanu par notikumu, tā attīstības gaitu, veiktajiem pasākumiem, veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu un sabiedrības veselības aizsardzības, pirmās palīdzības sniegšanas pasākumiem un nepieciešamo rīcību.
- Izvērtēt VM ārkārtas vadības grupas sasaukšanas nepieciešamību.
- Uzturēt un pēc nepieciešamības papildināt esošo zāļu un medicīnisko ierīču, IAL un citu medicīnisko pretlīdzekļu krājumus un plānot un nodrošināt to piegādes.

- Novērtēt ķīmisko faktoru ietekmes risku uz cilvēka veselību un apkopot un analizēt informāciju par ķīmisko vielu avārijas attīstības gaitu.
- Nepieciešamības gadījumā, pēc reaģēšanas aktīvās fāzes noslēguma, novērtēt apdraudējuma skarto objektu higiēnisko stāvokli un sniegt rekomendācijas laboratorisko izmeklējumu veikšanai, lai lemtu par seku novēršanas pasākumiem, iedzīvotājiem drošu dzīves un darba vidi, nepieciešamības gadījumā ņem dzeramā ūdens paraugus.
- Nepieciešamības gadījumā veikt higiēnas prasību ievērošanas novērtēšanu sadzīves apstākļiem, iedzīvotāju patvēruma, īslaicīgas izmitināšanas vai evakuācijas vietās.

Ārkārtas reaģēšanas režīms

Tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai mazinātu vai likvidētu postošos apstākļus un to izraisītās sekas, novērstu vai mazinātu kaitējumu cilvēkiem, videi un īpašumam.*

Situācijas apraksts: Notikums vai prognozējams notikums ar bīstamas ķīmiskas vielas noplūdi, kuras pārvaldīšanai ir nepieciešams realizēt darbības, kas pārsniedz veselības nozares ikdienā noteiktās funkcijas un uzdevumus, nepieciešams veikt sabiedrības veselības aizsardzības pasākumus pastiprinātā režīmā, kā arī cietušo skaits būtiski ietekmē veselības aprūpes pakalpojuma nodrošināšanu.

Stratēģiskās darbības:

- Pasākumi, kas noteikti Gatavības reaģēšanas režīmā.
- Nodrošināt VM Ārkārtas vadības grupas/VOMK darbību un situācijas koordināciju, kā arī dalību citu atbildīgo iestāžu ĀS pārvaldīšanas grupās.
- Noteikt kārtību veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai.
- Organizēt papildus resursu (cilvēkresursu, materiāltehnisko resursu) piesaisti veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai.
- Veikt papildus zāļu un medicīnisko ierīču, IAL un citu medicīnisko pretlīdzekļu iegādi un piesaisti.
- Nodrošināt prioritāro veselības aprūpes pakalpojumu nepārtrauktību ārkārtas situācijas laikā (neatliekamā medicīniskā palīdzība, akūtā palīdzība, dzīvību glābjošās operācijas u.c).
- Nodrošināt resursu sadali starp iesaistītajām institūcijām atbilstoši noteiktajām prioritātēm.
- Nodrošināt krīzes komunikāciju veselības nozarē.
- Nepieciešamības gadījumā pieprasīt starptautisko palīdzību.

Ārkārtas situācija veselības nozarē

Tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai mazinātu vai likvidētu postošos apstākļus un to izraisītās sekas, novērstu vai mazinātu kaitējumu cilvēkiem, videi un īpašumam.*

Situācijas apraksts: Notikums vai prognozējams notikums ar bīstamas ķīmiskas vielas noplūdi, kuras pārvaldīšanai ir nepieciešams realizēt darbības, kas pārsniedz veselības nozares ikdienā noteiktās funkcijas un uzdevumus, nepieciešams veikt sabiedrības veselības aizsardzības pasākumus pastiprinātā režīmā, kā arī cietušo skaits būtiski ietekmē veselības aprūpes pakalpojuma nodrošināšanu un ir nepieciešams pieņemt koordinējošus veselības nozares institūcijām saistošus lēmumus.

Stratēģiskās darbības:

- Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā.
- Atbilstoši apdraudējuma raksturojumam un skartajiem reģioniem, cietušo skaitam, veidam un iespējamai situācijas eskalācijai, veikt veselības aprūpes resursu pārstrukturēšanu un piesaisti, koordinēt ārstniecības iestāžu iesaisti, nodrošinot NMP pieejamību un prioritāro veselības aprūpes pakalpojumu nepārtrauktību saskaņā ar VOMK lēmumiem.
- Nodrošināt veselības nozares iestāžu darbību ārkārtas reaģēšanas režīmā atbilstoši iestādes iekšējās kārtības noteiktajām procedūrām un slimnīcu KM plāniem.

Atjaunošanas pasākumi

Tādu pasākumu kopums, kuri tiek veikti, lai pēc iespējas savlaicīgi un samērīgi palīdzētu cietušajiem cilvēkiem un pēc iespējas atjaunotu vidi un īpašumu tādā stāvoklī, kāds tas bija pirms katastrofas.*

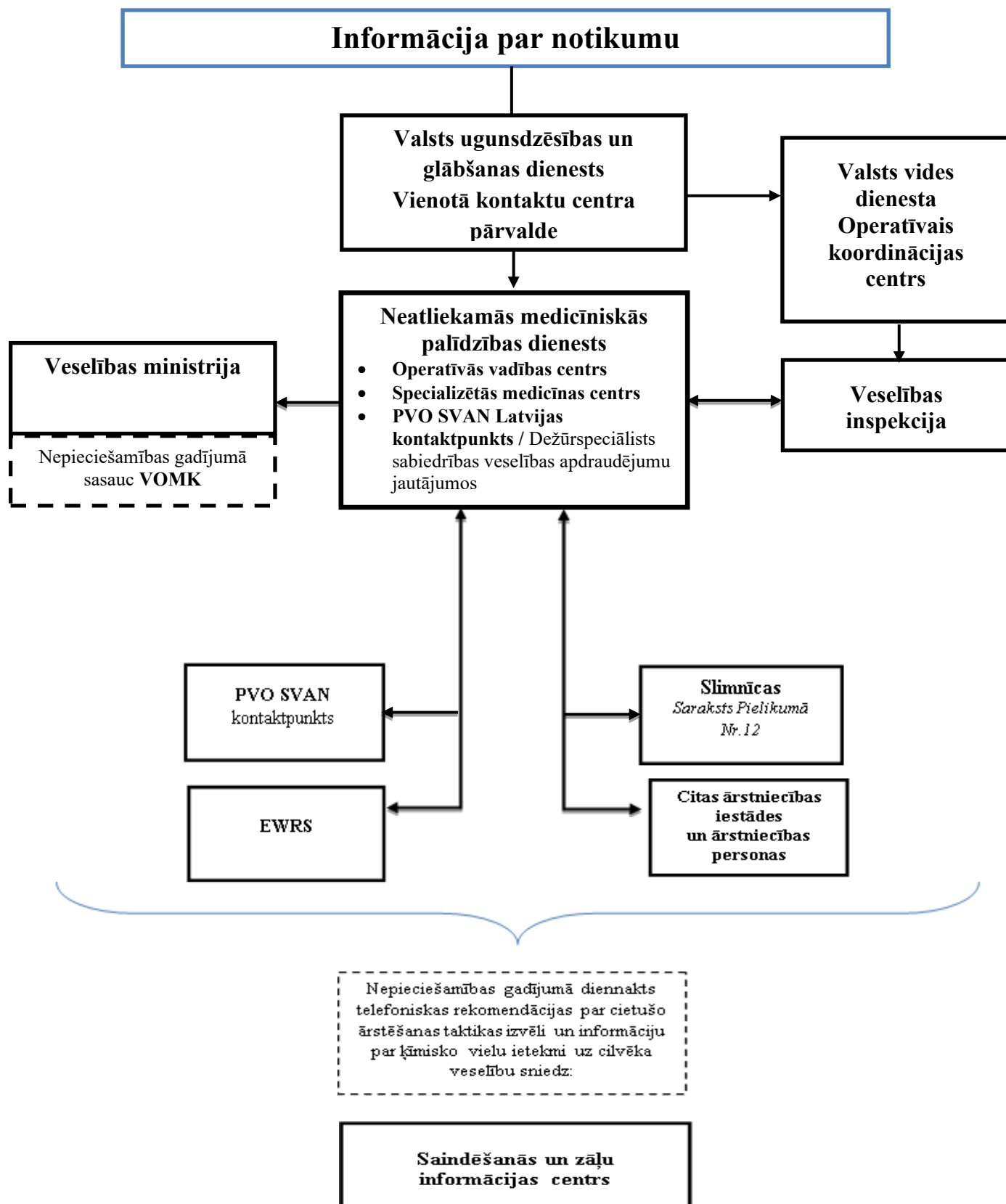
Situācijas apraksts: Bīstamās ķīmiskās vielas noplūde ir ierobežota/pārtraukta, ietekme uz cilvēku veselību ir mazinājusies un veselības aprūpes pakalpojumu un iesaistīto institūciju kapacitāte vairs netiek pārsniegta.

Stratēģiskās darbības:

- Veicināt operatīvu seku novēršanas pasākumu īstenošanu un atbilstoši resursu pieejamībai veikt pilnvērtīgu darbības atjaunināšanos veselības nozarē.
- Pakāpeniski pārtraukt sabiedrības veselības aizsardzības pasākumus, kas nav nepieciešami.
- Nodrošināt dalību rūpnieciskās avārijas izvērtēšanas komisijas darbā un atzinumu sagatavošanā.
- Analizēt un novērtēt notikušās situācijas attīstības gaitu, sekas un no tā izrietošos secinājumus.
- Pārskatīt normatīvos dokumentus un pilnveidot likumdošanu un VKM plānu.
- Atjaunot veselības nozares resursu rezervju krājumus.

*Saskaņā ar Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā lietoto terminu.

2. Informācijas apmaiņas un reaģēšanas aktivizācijas shēma

3. Plānošanas/preventīvie pasākumi veselības nozares gatavības stiprināšanai bīstamo ķīmisko vielu noplūdes gadījumā

Plānošanas/preventīvie pasākumi

Tēma	Pasākums	Vadošā institūcija	Līdzatbildīgie
Vadība un koordinācija	Regulāri aktualizēt VKM plāna 3.pielikumu "Gatavība un rīcība bīstamo ķīmisko vielu noplūdes gadījumā".	NMPD	Iesaistītās institūcijas
	Piedalīties pašvaldību sadarbības teritoriju CAK darbā, sniegt atbalstu sadarbības teritoriju civilās aizsardzības plāna pilnveidošanā un aktualizēšanā.	CAK pārstāvji no VM padotības iestādēm un ārstniecības iestādēm	
	Ne retāk, kā 1x gadā izvērtēt esošos normatīvos aktus, kas reglamentē veselības nozares iestāžu pienākumus un rīcību ĀS gadījumā. Nepieciešamības gadījumā tos aktualizēt, ņemot vērā iepriekšējā apdraudējuma vai ĀS identificētos riskus un apgrūtinājumus, nodrošinot rīcību, un mācību laikā gūtos secinājumus.	VM	VM padotības iestādes
	Sniegt informāciju visām iesaistītajām institūcijām par VKM plāna 3.pielikumā "Gatavība un rīcība bīstamo ķīmisko vielu noplūdes gadījumā" noteiktiem uzdevumiem un sadarbības mehānismiem efektīvai apdraudējuma/ ārkārtas situācijas pārvaldīšanai.	NMPD	
	Organizēt un piedalīties mācībās un mācību treniņos, tai skaitā starptautisko organizāciju un starpvalstu rīkotās mācībās par rīcību bīstamo ķīmisko vielu izraisīta apdraudējuma un ĀS gadījumā.	VM, NMPD	Iesaistītās institūcijas
	Piedalīties rūpniecisko objektu drošības pārskatu, rūpniecisko avāriju riska novēršanas programmas, civilās aizsardzības plāna un citu katastrofās pārvaldīšanas plānošanas dokumentu izvērtēšanā.	NMPD	
Komunikācija / sabiedrības informēšana	Uzturēt informāciju sadarbībā ar VUGD par rīcību bīstamo ķīmisko vielu noplūdes gadījumā, kas būtu jāzina ikvienam sabiedrības loceklim.	NMPD, VI	
	Nodrošināt sabiedrību ar informāciju par sabiedrības veselības aizsardzības, pirmās palīdzības sniegšanas pasākumiem un veicināt iedzīvotāju interesi par drošības pasākumiem bīstamo ķīmisko vielu noplūdes gadījumā.	NMPD, VI	
	Noteikt un apmācīt runas personas – atbilstošajā jomā kompetentus pārstāvjus, kuriem sabiedrība uzticas un kuras ir atpazīstamas.	VM	Iesaistītās institūcijas
	Veikt mediju monitoringu un nodrošināt reaģēšanu uz baumām un viltus ziņām.	Visas institūcijas	Iesaistītās institūcijas
Informācijas apmaiņa starp institūcijām	Aktualizēt informācijas apmaiņas kārtību VKMP 3.pielikumā "Gatavība un rīcība bīstamo ķīmisko vielu noplūdes gadījumā" iesaistīto institūciju un ārstniecības iestāžu starpā bīstamo ķīmisko vielu izraisītu apdraudējumu un ĀS gadījumiem.	NMPD	
	Nodrošināt visu iesaistīto institūciju kontaktinformācijas aktualizāciju ne retāk kā 1x gadā.	NMPD	

Sabiedrības veselības aizsardzības pasākumi	Uzraudzīt un kontrolēt normatīvo aktu ievērošanu vides veselības jomā, t.sk. dzeramā ūdens un peldūdeņu - nekaitīguma jomā.	VI	BIOR
	Uzturēt un aktualizēt informāciju iedzīvotājiem, pašvaldībām un iesaistītajām institūcijām par rīcības un sabiedrības veselības aizsardzības pasākumiem veselības jomā bīstamo ķīmisko vielu noplūdes gadījumā.	VI	
Resursi / rezerves	Plānot nepieciešamo medicīnisko resursu (IAL, slimnīcas gultu, zāļu un medicīnas ierīču) apmēru apdraudējuma/ārkārtas situācijas gadījumam.	VM, NMPD	NVD, ZVA
	Uzturēt un aktualizēt informācijas uzskaites sistēmu par stacionāro ārstniecības iestāžu esošo resursu nodrošinājumu un papildu nepieciešamajiem medicīnas resursiem.	VM, NMPD	NVD
	Regulāri sekot rezervēs pieejamo medicīnisko resursu apjomam, uzraudzīt tā piemērotību un gatavību lietot bīstamo ķīmisko vielu izraisīta apdraudējuma vai ĀS laikā.	NMPD, Ārstniecības iestādes	
	Nodrošināt dalību EK kopīgo iepirkumu procedūrās un veikt iepirkumus atbilstoši noteiktajām prioritātēm.	NVD	
	Uzturēt zāļu krājumus atbilstoši Ministru kabineta 2007.gada 27.marta noteikumos Nr. 220 "Zāļu iegādes, uzglabāšanas, izlietošanas, uzskaites un iznīcināšanas kārtība ārstniecības iestādēs un sociālās aprūpes institūcijās" noteiktajam: • stacionārām ārstniecības iestādēm uzturēt trīs mēnešu zāļu patēriņa krājumus; • ambulatorajās ārstniecības iestādēs, kurās ir slēgta tipa aptiekas, un NMPD savas darbības nodrošināšanai uzturēt viena mēneša zāļu patēriņa krājumus.	NMPD, Ārstniecības iestādes	
	Slēgt sadarbības līgumus ar izglītības iestādēm par medicīnas un citu specialitāšu studentu iesaisti darbam ārstniecības iestādēs un citās veselības nozares institūcijās apdraudējuma un ĀS laikā.	VM, Iesaistītās institūcijas	
Veselības aprūpe	Aktualizēt vienu reizi gadā slimnīcas KM plānu.	NMP slimnīcas	
	Koordinēt slimnīcu KM plānu izstrādi un aktualizāciju.	NMPD	
	Uzturēt informāciju par ārstniecības iestāžu Morgu un privāto tiesību juridisko personu resursiem (aukstumkameru ietilpību, konteineru – refrīžeratoru pieejamību noma) tiesu medicīniskās ekspertīzes veikšanai paredzēto mirušo īslaicīgai uzglabāšanai ĀS gadījumos ar lielu mirušo skaitu.	VTMEC	
	Uzturēt informāciju un ziņot ārstniecības iestādēm par Hospitalizācijas vietu plāna izmaiņām.	NVD	
	Sniegt priekšlikumus par ārstniecības personāla zināšanu un kompetenču celšanu par ķīmisko aģentu ietekmi uz cilvēka veselību un veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu.	VM, Profesionālās asociācijas	
	Organizēt un piedalīties mācībās un mācību treniņos par rīcību bīstamo ķīmisko vielu izraisīta apdraudējuma un ĀS gadījumā, tai skaitā IAL lietošana, dekontaminācijas un ārstniecības procesa nodrošināšana.	NMPD Ārstniecības iestādes	

4. Atbildības un rīcības pasākumi bīstamo ķīmisko vielu noplūdes gadījumā atbilstoši ārkārtas situācijas reaģēšanas režīmam

Notikuma vai prognozējama notikuma ar bīstamas ķīmiskas vielas noplūdi, kura pārvaldīšanā nav nepieciešama sabiedrības veselības aizsardzības pasākumu veikšana pastiprinātā režīmā un/vai ārpus kārtas lēmumu pieņemšana un / vai papildus resursu iesaistīšana, bet pastāv risks, ka situācija attīstīsies un ir nepieciešams veikt pastāvīgu situācijas monitoringu un analīzi, notiek atbilstoši **VKM plāna 3.pielikumā** noteiktā **Gatavības reaģēšanas režīma** pasākumu izpildei un VM padotības iestāžu/slimnīcu noteiktajām procedūrām/plāniem darbības nepārtrauktības nodrošināšanai, un slimnīcu KM plāniem saskaņā ar noteikto iestādes/slimnīcas reaģēšanas režīmu, izvērtējot apdraudējuma risku un noteikto pasākumu un resursu pieejamību.

Gatavība reaģēšanas režīms

Tēma	Pasākums	Izpildes laiks	Vadošā institūcija	Līdzatbildīgie
Vadība un koordinācija	Nodrošināt dalību notikuma vietas pārvaldīšanā un atbildīgās iestādes izveidotajā operatīvās vadības grupā.	Nekavējoties, pēc informācijas saņemšanas un lēmuma pieņemšanas	NMPD	Iesaistītās institūcijas
	Sniegt informāciju VM par apdraudējuma sākotnējo riska novērtējumu, par ķīmiskā faktora ietekmes risku uz cilvēka veselību, cietušo skaitu un iesaistāmo resursu nodrošinājumu.	2h	NMPD, VI	
	Atbilstoši sniegtajai informācijai izvērtēt un nepieciešamības gadījumā sasaukt VM Ārkārtas vadības grupu un nodrošināt tās darbību un situācijas koordināciju veselības nozarē.	Pēc nepieciešamības	VM	VM padotības iestādes
	Nepieciešamības gadījumā sasaukt VOMK sēdi lēmumu pieņemšanai par augstāka reaģēšanas režīma izsludināšanu veselības nozarē. Sniegt informāciju par situāciju atbilstoši kompetencei.	Pēc nepieciešamības	VM	VOMK locekļi
	Sniegt informāciju Valsts kancelejas Krīzes vadības centram par esošās situācijas novērtējumu, resursu iesaisti un plānotajiem pasākumiem.	Pēc nepieciešamības	VM	VM padotības iestādes
	Nodrošināt VM padotības iestāžu darbību atbilstoši iestādes kārtības noteiktajām procedūrām/plāniem rīcībai ĀS vai to draudu gadījumā un darbības nepārtrauktības nodrošināšanai atbilstoši iestādes noteiktajam reaģēšanas režīmam, izvērtējot apdraudējuma risku un resursu pieejamību.	Nekavējoties, pēc lēmuma pieņemšanas	VM padotības iestādes	

	Piedalīties pašvaldību sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisijas darbā. Informēt par situāciju veselības nozarē un sniegt ieteikumus par nepieciešamo pasākumu realizāciju veselības jomā, iesaistāmiem resursiem un nepieciešamajiem atbalsta pasākumiem no CAK.	Pēc nepieciešamības	CAK pārstāvji no VM padotības iestādēm un ārstniecības iestādēm	
Komunikācija / sabiedrības informēšana	Nodrošināt nozares komunikāciju saskaņā ar VKM plāna 11. pielikumā “Informēšanas, sadarbības un deleģēšanas shēma komunikācijas speciālistiem ārkārtas situācijās” noteikto.	Nekavējoties, pēc informācijas saņemšanas un lēmuma pieņemšanas	VM	VM padotības iestādes, Ārstniecības iestādes
	Valsts līmenī vienotu komunikāciju nodrošina atbildīgās nozares apdraudējuma pārvaldītājs atbilstoši VCA plānā noteiktajam.			
	Nodrošināt sabiedrības informēšanu par notikumu, tā attīstības gaitu, veiktajiem pasākumiem, veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu un sabiedrības veselības aizsardzības, pirmās palīdzības sniegšanas pasākumiem un nepieciešamo rīcību.	Ne vēlāk kā 1 h laikā pēc informācijas saņemšanas/jaunas informācijas saņemšanas	VM, NMPD, VI	VM padotības iestādes, Ārstniecības iestādes
	Informēt masu medijus. Aktuālo informāciju ievietot interneta tīmekļa vietnēs.	Regulāri	VM	VM padotības iestādes
Informācijas apmaiņa starp institūcijām	Nodrošināt informācijas apziņošanu un apmaiņu atbilstoši VKM plāna 3. pielikuma shēmai “Informācijas apmaiņas un reaģēšanas aktivizācijas shēma” un saskaņot informācijas apmaiņas algoritmu, saziņas kanālus un regularitāti veselības nozares iestāžu starpā un ar citu nozaru iesaistītajām institūcijām par notikuma attīstību, nepieciešamajiem rīcības pasākumiem.	Nekavējoties, pēc informācijas saņemšanas	NMPD	VM, VM padotības iestādes un citu nozaru iesaistītās institūcijas, Ārstniecības iestādes
	Nodrošināt informācijas saņemšanu un nosūtīšanu, izmantojot PVO un ES informācijas kanālus (piem., SVAN, EWRS).	Pēc nepieciešamības	NMPD	
	Pārrobežu apdraudējumu gadījumā informēt VRS, ĀM Konsulāro departamentu, Satiksmes ministriju par iespējamu starptautiskas nozīmes apdraudējuma gadījumu.	Pēc nepieciešamības	NMPD	
Sabiedrības veselības aizsardzības pasākumi	Uzraudzīt un kontrolēt normatīvo aktu ievērošanu vides veselības jomā, t.sk. dzeramā ūdens un peldūdeņu – nekaitīguma jomā, ja tiks nodrošināti laboratorijas pakalpojumi	Pastāvīgi	VI	BIOR
	Novērtēt ķīmisko faktoru ietekmes risku uz cilvēka veselību un apkopot un analizēt informāciju par bīstamās ķīmiskās vielas noplūdes gadījuma attīstības gaitu.	Pēc nepieciešamības, pēc reaģēšanas aktīvās fāzes noslēguma	VI	

	Novērtēt apdraudējuma skarto objektu higiēnisko stāvokli un sniegt rekomendācijas laboratorisko izmeklējumu veikšanai, lai lemtu par seku novēršanas pasākumiem, iedzīvotājiem drošu dzīves un darba vidi, nepieciešamības gadījumā ņem dzeramā ūdens paraugus.	Pēc nepieciešamības, pēc reaģēšanas aktīvās fāzes noslēguma	VI	BIOR
	Veikt higiēnas prasību ievērošanas novērtēšanu sadzīves apstākļiem, iedzīvotāju patvēruma, īslaicīgas izmitināšanas vai evakuācijas vietās.	Pēc nepieciešamības	VI	
Resursi / rezerves	Monitorēt un analizēt stacionāro ārstniecības iestāžu resursu nodrošinājumu. Noteikt resursu grupas un regularitāti datu aktualizēšanai un monitorēšanai.	Pastāvīgi	NMPD	Slimnīcas
	Papildināt esošo zāļu un medicīnisko ierīču, IAL un citu medicīnisko pretlīdzekļu krājumus un plānot un nodrošināt to piegādes.	Pastāvīgi	NMPD, Ārstniecības iestādes	
	Nodrošināt ārstniecības iestāžu personālu ar IAL.	Pastāvīgi	NMPD, Ārstniecības iestādes	
	Analizēt rezervēs pieejamo medicīnisko resursu apjomu, novērtēt tā piemērotību konkrētā apdraudējuma seku novēršanai.	Pastāvīgi	NMPD	VM
	Nodrošināt rezervēs pieejamo medicīnisko resursu izsniegšanu, atbilstoši konkrēta apdraudējuma seku novēršanai.	Pēc nepieciešamības	NMPD	VM
Veselības aprūpe	Nodrošināt NMP brigāžu darba koordinēšanu un operatīvo vadību, sniedzot NMP un koordinējot cietušo hospitalizācijas plūsmu atbilstoši NMPD ĀS vadības plānā noteiktajam reaģēšanas režīmam, izvērtējot apdraudējuma risku un resursu pieejamību.	Nekavējoties, pēc lēmuma pieņemšanas	NMPD	
	Nodrošināt rīcību atbilstoši slimnīcas KM plānā noteiktam reaģēšanas režīmam, izvērtējot apdraudējuma risku un slimnīcas resursu pieejamību.	Nekavējoties, pēc lēmuma pieņemšanas	NMP slimnīcas	
	Nepieciešamības gadījumā sadarbībā ar VUGD nodrošināt cietušo dekontamināciju, slimnīcas teritorijā, kuriem tā nav veikta pirmsslimnīcas etapā iepriekš neparedzētu vai nenovēršamu apstākļu dēļ.	Pēc nepieciešamības	NMP slimnīcas	
	Sniegt diennakts telefoniskas rekomendācijas par cietušo ārstēšanas taktikas izvēli un informāciju par ķīmisko vielu ietekmi uz cilvēka veselību.	Pastāvīgi	RAKUS Saindēšanās un zāļu informācijas centrs	
	Nodrošināt specializētās NMP sniegšanas darba koordinēšanu, nepieciešamības gadījumā organizēt brigāžu un ārstu speciālistu nosūtīšanu uz slimnīcām.	Pastāvīgi	NMPD	NMP slimnīcas

	Organizēt medicīniskās palīdzības pieejamību slimnīcu uzņemšanas nodaļās.	Pastāvīgi	NMP slimnīcas	
	Organizēt pacientu pieņemšanu ģimenes ārstu prakses vietās/ambulatorās ārstniecības iestādēs vai citās tam piemērotās vietās vai nosakot citus saziņas veidus ar pacientiem (piem. attālinātas konsultācijas telefoniski vai tiešsaistē, ja iespējams).	Pastāvīgi	Ģimenes ārstu prakses	VM, NVD, Ārstniecības iestādes
	Veikt hospitalizēto pacientu uzskaiti.	Pastāvīgi	NVD	NMPD
	Veikt pacientu pārvešanas gadījumu uzskaiti.	Pastāvīgi	NVD, NMPD	
Laboratorija	Organizēt laboratorisko izmeklējumu veikšanu sadarbībā ar BIOR, kas nodrošina ķīmiskā piesārņojuma identifikācijas analīzes, nepieciešamības gadījumā veic dzeramā ūdens paraugu testēšanu, nosakot piesārņojuma saturu, piedalās ķīmisko faktoru ietekmes risku uz cilvēka veselību novērtēšanā.	Pēc nepieciešamības	VI	BIOR

Ārkārtas reaģēšanas režīms

Tēma	Pasākums	Izpildes laiks	Vadošā institūcija	Līdzatbildīgie
Vadība un koordinācija	Pasākumi, kas noteikti Gatavības reaģēšanas režīmā, papildus:			
	Sasaukt VM Ārkārtas vadības grupu situācijas izvērtēšanai un apkopot informāciju par situācijas attīstības gaitu un sagatavot priekšlikumus koordinējošo lēmumu pieņemšanai VOMK par veicamajiem pasākumiem.	2h	VM (VM ārkārtas vadības grupa)	VM padotības iestādes
	Sasaukt VOMK sēdi, lai izvērtētu informāciju par notikumu un tā attīstības gaitu, resursu pieejamību, veiktajiem/plānotajiem rīcības pasākumiem un koordinējošo lēmumu pieņemšanai par rīcību veselības nozares institūcijās, tai skaitā: - noteikt sabiedrības veselības aizsardzības pasākumu apjomu; - izvērtētu iespējamās izmaiņas veselības aprūpes pakalpojuma sniegšanā; - izvērtēt trūkstošo resursu nepieciešamību; - atbilstoši pieejamo medicīnisko resursu apjomam noteikt prioritārās grupas (ambulatorā veselības aprūpe, stacionārā veselības aprūpe) resursu saņemšanai; - izvērtēt nepieciešamību pieprasīt starptautisko palīdzību; - noteikt resursu sadales principus to trūkuma gadījumā.	2h	VM	VOMK locekļi, iesaistītās institūcijas

	Piedalīties VOMK sēdē un sniegt informāciju par veiktajiem/plānotajiem pasākumiem un priekšlikumus koordinējošo lēmumu pieņemšanai VOMK un normatīvo aktu izmaiņām atbilstoši iestādes kompetencei.	Nekavējoties, pēc lēmuma pieņemšanas	VOMK locekļi	
Informācijas apmaiņa starp institūcijām	Pasākumi, kas noteikti Gatavības reaģēšanas režīmā.			
Sabiedrības veselības aizsardzības pasākumi	Pasākumi, kas noteikti Gatavības reaģēšanas režīmā.			
Resursi /rezerves	Pasākumi, kas noteikti Gatavības reaģēšanas režīmā, papildus:			
	Nodrošināt zāļu un medicīnisko ierīču krājumu atjaunošanu un to iegādi.	Pastāvīgi	Ārstniecības iestādes, NMPD	
	Apkopot informāciju par lieltirgotavās un aptieku tīklos esošo zāļu un medicīnisko ierīču krājumiem, prognozēt piegādes traucējumus.	Pastāvīgi	ZVA	
	Koordinēt papildus resursu (zāles, medicīnas ierīces, IAL un citu medicīnisko pretlīdzekļu) iegādes veselības nozares vajadzībām.	Pēc nepieciešamības	VM	Iesaistītās institūcijas
	Koordinēt veselības nozares papildus iegādāto medicīniskos resursu centralizētu uzglabāšanu.	Pēc nepieciešamības	VM	Iesaistītās institūcijas
	Koordinēt iegādāto medicīnisko resursu piegādes veselības nozares institūcijās un ārstniecības iestādēs.	Pēc nepieciešamības	VM	Iesaistītās institūcijas
	Uzturēt informācijas uzskaiti par VM padotības institūciju un ārstniecības iestāžu resursu nodrošinājumu un papildus nepieciešamo resursu vajadzībām.	Pastāvīgi	VM, NMPD	
	Papildināt asins komponentu rezervju krājumus un pastiprinātā režīmā organizēt, koordinēt donoru asins nodošanu.	Pastāvīgi	VADC	
	Monitorēt veselības nozares personāla resursu kapacitāti pēc ģeogrāfiskā izvietojuma, izvērtējot konkrēto skarto teritoriju.	Pastāvīgi	VM	
Veselības apr	Pasākumi, kas noteikti Gatavības reaģēšanas režīmā, papildus:	Pēc nepieciešamības	VM	Iesaistītās institūcijas

	Nodrošināt NMP un prioritāro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu.	Nekavējoties, pēc lēmuma pieņemšanas		
	Saņemot riska novērtējumu no katastrofas pārvaldošās institūcijas par apdraudējuma iespējamu tiešu ietekmi uz ārstniecības iestādes infrastruktūru uzsākt pakāpenisku evakuāciju no apdraudējuma skartās teritorijas.	Pēc nepieciešamības	NMP slimnīcas	VM, NMPD, NVD
	Nodrošināt papildus nepieciešamo resursu piesaisti (izmantojot ārstniecības iestāžu Morgu un/vai privāto tiesību juridisko personu aukstumkameras, konteinerus – refrižeratorus) liela skaita mirušo īslaicīgai uzglabāšanai pirms tiesu medicīniskās ekspertīzes veikšanas. Sniegt atbalstu Valsts policijai mirušo identifikācijas un atpazīšanas procesā notikuma un tiesu medicīniskās ekspertīzes veikšanas vietās, t.sk. upuru identifikācijas grupas ietvaros. Nepieciešamības gadījumā sniegt konsultatīvu palīdzību mirušo piederīgajiem. Nodrošināt neatpazīto un vardarbīgā nāvē mirušo bioloģiskā materiāla arhivēšanu.	Pēc nepieciešamības	VTMEC	
	Organizēt aptieku tīklu iesaisti zāļu pieejamības nodrošināšanai un konsultāciju sniegšanai iedzīvotājiem.	Pēc nepieciešamības	VM	
	Apkopot informāciju par veselības aprūpes pakalpojuma ierobežojumiem un monitorēt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību.	Pastāvīgi	NVD	
	Nodrošināt NMP slimnīcām atbalsta funkciju atbilstoši noslēgtajiem sadarbības līgumiem, nepieciešamības gadījumā sniedz/nodrošina medicīnisko palīdzību cietušajiem un veselības aprūpes pakalpojumus pacientiem.	Pēc nepieciešamības	Ārstniecības iestādes	NVD
Komunikācija / sabiedrības informēšana	Pasākumi, kas noteikti Gatavības reaģēšanas režīmā.			
Laboratorija	Pasākumi, kas noteikti Gatavības reaģēšanas režīmā.			
Starptautiskā sadarbība	Starptautiskās palīdzības pieprasīšanas gadījumā nodrošināt pasākumus saskaņā ar VKM plāna 23. pielikumā “Starptautiskās palīdzības pieprasīšana un saņemšana” noteikto.	Pēc nepieciešamības	VM	VM padotības iestādes un citas iesaistītās institūcijas

Ārkārtas situācija veselības nozarē

Tēma	Pasākums	Izpildes laiks	Vadošā institūcija	Līdzatbildīgie
Vadība un koordinācija	Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā, papildus: Sasaukt VOMK sēdi, lai izvērtētu informāciju par notikumu un tā attīstības gaitu, resursu pieejamību, veiktajiem/plānotajiem rīcības pasākumiem un koordinējošu lēmumu pieņemšanai par rīcību veselības nozares institūcijās, tai skaitā: • noteiktu veselības aprūpes pakalpojuma sniegšanas apjomu un kārtību ierobežojošu resursu apstākļos.	2h	VM	VOMK locekļi, iesaistītās institūcijas
	Sniegt informāciju Valsts kancelejas Krīzes vadības centram par esošās situācijas novērtējumu, resursu iesaisti un plānotajiem pasākumiem, noteikt citu nozaru iesaisti apdraudējuma seku novēršanā un likvidēšanas pasākumu realizācijā.	Pēc nepieciešamības	VM	VM padotības iestādes
Informācijas apmaiņa starp institūcijām	Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā.			
Sabiedrības veselības aizsardzības pasākumi	Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā.			
Resursi /rezerves	Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā, papildus:			
	Iesaistīt pieejamo papildus (studenti, veselības aprūpes profesionāļi, kas ikdienā nestrādā veselības nozarē) medicīnas personālu veselības aprūpes pakalpojuma nodrošināšanā.	Pēc nepieciešamības	Iesaistītās institūcijas	
	Apkopot informāciju, kurās ārstniecības iestādēs nepieciešama papildus medicīnas personāla piesaiste.	Regulāri	VM	Ārstniecības iestādes
	Apkopot informāciju par vajadzībām, kuras nevar nodrošināt pārorganizējot veselības aprūpes pakalpojuma sniegšanas kārtību vai veicot iepirkumus.	Pēc nepieciešamības	VM	
	Organizēt papildus resursu (cilvēkresursu, medicīnisko un materiāltehnisko, telpu u.c.) piesaisti veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai.	Pēc nepieciešamības	VM	
	Organizēt darbinieku pārlokālizēšanas nodrošināšanu no viena reģiona ārstniecības iestādēm uz citu reģionu.	Pēc nepieciešamības	VOMK	
Veselības	Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā, papildus:			

	Nodrošināt NMP un prioritāro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu atbilstoši VOMK lēmumam. Pasākumi ietver plānveida pakalpojuma ierobežošanu, esošo stacionāro gultu pārprofilēšanu, papildus stacionāro gultu izvēršanu, u.c.	Nekavējoties, pēc lēmuma pieņemšanas	NMPD, NMP slimnīcas	
Komunikācija / sabiedrības informēšana	Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā, papildus:			
	Nodrošināt nozares komunikācijas speciālistu, kā arī citu iesaistīto nozaru komunikācijas speciālistu informētību un saskaņotu sadarbību ar masu informācijas līdzekļu pārstāvjiem.	Regulāri	VM	Iesaistītās institūcijas
	Regulāri sniegt informāciju masu medijiem, sabiedrībai par notikumu, tā attīstību un par pieņemtajiem lēmumiem veselības nozarē. Aktuālo informāciju ievietot interneta tīmekļa vietnēs un organizēt preses konferences.	Regulāri	VM	Iesaistītās institūcijas
Laboratorija	Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā.			
Starptautiskā sadarbība	Pasākumi, kas noteikti Gatavības un Ārkārtas reaģēšanas režīmā.			

Atjaunošanas pasākumi

Tēma	Pasākums	Vadošā institūcija	Līdzatbildīgie
Vadība un koordinācija	Sasaukt VOMK sēdi lēmumu pieņemšanai par veselības nozares institūciju rīcību, atceļot ĀS, t.sk.: - izvērtētu un analizētu visu pieejamo informāciju; - noteiktu nepieciešamo pasākumu un sabiedrības veselības aizsardzības pasākumu apjomu, kurus jāturpina pēc ĀS; - noteiktu veselības aprūpes pakalpojuma nodrošināšanas apjomu un kārtību.	VM	VOMK, VM padotības iestādes
	Izvērtēt un pilnveidot VKM plānu.	NMPD	Iesaistītās institūcijas
	Organizēt ĀS analīzi, izvērtēt veiktos ĀS seku likvidēšanas pasākumus un sniegt priekšlikumus KM sistēmas pilnveidošanai.	VM	VOMK, Iesaistītās institūcijas
	Apkopot un izvērtēt informāciju par veselības aprūpes nozares līdzekļu izlietojumu.	VM	Iesaistītās institūcijas
	Izvērtēt un veikt nepieciešamos grozījumus VM un tās padotības iestāžu noteiktajās procedūrās/plānos darbības nepārtrauktības nodrošināšanai.	VM	VM padotības iestādes
	Organizēt mācības un stiprināt gatavību bīstamo ķīmisko vielu izraisīta apdraudējuma un ĀS gadījumā.	NMPD	Iesaistītās institūcijas

	Pedalīties pašvaldību sadarbības teritoriju CAK darbā, sniegt informāciju situācijas analīzei un izvērtējumam.	CAK pārstāvji no VM padotības iestādēm un ārstniecības iestādēm	
	Pedalīties rūpnieciskās avārijas izvērtēšanas komisijas darbā un atzinumu sagatavošanā.	NMPD	
Informācijas apmaiņa starp institūcijām	Nodrošināt informācijas apriti par VOMK pieņemtajiem lēmumiem un noteiktajiem atjaunošanas pasākumiem.	VM	
Sabiedrības veselības aizsardzības pasākumi	Sagatavot un sniegt analītisku vērtējumu ar konkrētiem priekšlikumiem un rekomendācijām un seku likvidācijas pasākumu efektivitāti ķīmiskās vielas izraisīta sabiedrības veselības apdraudējuma gadījumā.	VI	
	Uzraudzīt un kontrolēt normatīvo aktu ievērošanu vides veselības jomā, t.sk. dzeramā ūdens un peldūdeņu - nekaitīguma jomā.	VI	
Resursi /rezerves	Apkopot informāciju par medicīnisko resursu (IAL, zāļu, medicīnas ierīču) atlikušajiem krājumiem. Izvērtēt medicīnisko resursu atjaunošanas iespējas.	VM, NMPD	Iesaistītās institūcijas
	Organizēt medicīnisko resursu atjaunošanu (iepirkumu organizēšana).	VM	Iesaistītās institūcijas
Veselības aprūpe	Nodrošināt veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu tādā apjomā un kārtībā, kas atbilst VOMK pieņemtajiem lēmumiem.	VM	Iesaistītās institūcijas
	Izvērtēt un veikt nepieciešamos grozījumus slimnīcas KM plānā.	NMP slimnīcas	
	Sniegt ieteikumus slimnīcu KM plānu pilnveidošanai.	NMPD	
Komunikācija / sabiedrības informēšana	Regulāri sniegt informāciju masu medijiem, sabiedrībai par veiktajiem un plānotajiem atjaunošanas pasākumiem un par pieņemtajiem lēmumiem veselības nozarē. Aktuālo informāciju ievietot interneta tīmekļa vietnēs un organizēt preses konferences.	VM	VM padotības iestādes
	Izvērtēt ĀS laikā realizētos ĀS krīzes komunikācijas pasākumus un pilnveidot ĀS krīzes komunikācijas noteiktos pasākumus VKM plānā.	VM, NMPD	Iesaistītās institūcijas

Sadarbības institūciju rīcība

Citu nozaru atbildīgās institūcijas pasākumus realizē atbilstoši VCA plānā un citos normatīvajos aktos noteiktajam.		
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD)	- Atbilstoši kompetencei nodrošina ķīmisko avāriju/katastrofu operatīvo pārvaldīšanu un pārraudzību – vada reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus notikuma vietā un veic glābšanas darbus. - Veic izlūkošanu notikuma vietā. - Sniedz pirmo palīdzību.	

Ar Veselības ministrijas 04.03.2026.
rīkojumu Nr. 01-01.1/26 apstiprinātā
Valsts katastrofu medicīnas plāna
3.pielikums

	• Notikuma vietā nodrošina un veic cietušo dekontamināciju, ja tā ir nepieciešama. • Izstrādā ieteikumus iedzīvotāju rīcībai iespējamās katastrofas gadījumā. • Izmantojot plašsaziņas līdzekļus, sniedz informāciju katastrofas skarto vai apdraudēto teritoriju iedzīvotājiem par katastrofu, tās draudiem un pasākumiem bīstamības novēršanai vai samazināšanai. • Dod norādījumus reaģēšanā iesaistītajām institūcijām, kā arī fiziskajām personām par rīcību ķīmiskā negadījuma vietā. • Ja nepieciešams iesaista fizisko personu resursus; • Nepieciešamības gadījumā piesaista starptautisko palīdzību; • Sagatavo izsniegšanai vai izsniedz VMR; • Katastrofas gadījumā tiek ierosināts sasaukt CAK (Civīlās aizsardzības komisiju).	
Valsts vides dienests (VVD)	• Piedalās seku likvidēšanas pasākumu organizēšanā atbilstoši kompetencei. • Piedalās bīstamo zonu novērtēšanā, sniedz VVD rīcībā esošo informāciju par iespējamām ķīmiskām vielām apkārtējā vidē, rūpnieciskajos objektos u.c. • Nodrošina videi nodarītā kaitējuma vietas pārbaudi, lai sniegtu sākotnējo vērtējumu par kaitējumu videi un noteiktu neatliekamos pasākumus. • Ja tieša kaitējuma draudu dēļ rodas vai var rasties draudi vai nelabvēlīga ietekme uz cilvēku veselību, pieaicina VM iestāžu speciālistus, lai novērtētu tieša kaitējuma draudu un noteiktu, organizētu vai novērtētu neatliekamos pasākumus un sanācijas pasākumus. • Pēc akūtās situācijas pārtraukšanas, novērtē apdraudējuma skarto apkārtējo vides teritoriju, organizē laboratorisko analīžu veikšanu vides paraugiem, lai lemtu par turpmākajiem seku novēršanas pasākumiem.	
Valsts policija (VP)	• Piedalās bīstamajā zonā esošo iedzīvotāju brīdināšanā par apdraudējumu un rīcību avārijas zonā. • Nodrošina notikuma vietas norobežošanu, apsardzi un sabiedriskās kārtības uzturēšanu. • Nodrošina transporta kustības regulēšanu. • Sniedz pirmo palīdzību saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. • Nodrošina bojā gājušo cilvēku identificēšanu un uzskaiti, organizē transportēšanu uz Valsts Tiesu medicīnas ekspertīzes centru.	
Nacionālie bruņotie spēki (NBS)	• Piedalās seku likvidēšanas pasākumos. • Sniedz pirmo palīdzību. • Piedalās iedzīvotāju un materiālo vērtību evakuācijā un apsardzē. • Veic bīstamo zonu novērtēšanu bīstamu ķīmisku vielu noplūdes gadījumā atmosfērā un paraugu ņemšanu laboratoriskai analīzei. • Piedalās glābšanas un meklēšanas darbos. • Sniedz atbalstu VP sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā. • Pēc NMPD pieprasījuma nodrošina pacientu medicīnisko transportēšanu, izmantojot NBS Gaisa spēku gaisa kuģus.	<i>Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 5.oktobra noteikumiem Nr.946 "Kārtība, kādā Nacionālie bruņotie spēki piedalās avārijas, ugunsdzēsības un glābšanas darbos, kā arī neatliekamos ārkārtējo situāciju izraisījušo notikumu seku likvidēšanas pasākumos".</i>

Valsts robežsardze (VRS)	- Pēc NMPD pieprasījuma nodrošina pacientu medicīnisko transportēšanu, izmantojot VRS gaisa kuģus. - Sniedz pirmo palīdzību Latvijas Republikas pierobežas joslā. - Piedalās glābšanas un meklēšanas darbos.	
Pašvaldības	- Nodrošina iedzīvotāju evakuāciju no katastrofas apdraudētajām vai skartajām teritorijām, kā arī šo iedzīvotāju uzskaiti, pagaidu izmitināšanu, ēdināšanu un sociālo aprūpi. - Savu iespēju robežās nodrošina katastrofas pārvaldīšanā iesaistītajām valsts un pašvaldības institūciju amatpersonām, juridiskajām un fiziskajām personām piemērotus darba un sadzīves apstākļus. - Organizē psihosociālo, tai skaitā psiholoģisko atbalstu cietušajiem vai viņu tuviniekiem. - Katastrofas gadījumā tiek ierosināts sasaukt CAK.	<i>Atbilstoši CAKP likuma 11.pantam, pašvaldību CAP un Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumam</i>
Pašvaldību sadarbības teritoriju Civilās aizsardzības komisijas (CAK)	- Analizē informāciju par katastrofas draudiem, katastrofas iespējamo attīstību, kā arī par situāciju katastrofas vietā (apdraudējums cilvēku dzīvībai vai veselībai, nodarītais kaitējums cilvēkam, videi vai īpašumam, radītie materiālie un finansiālie zaudējumi). - Koordinē papildu resursu piesaisti, ņemot vērā reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītāja lēmumus. - Koordinē evakuācijas pasākumus, kā arī cita veida pasākumus, lai pēc iespējas nodrošinātu sabiedrībai minimāli nepieciešamās pamatvajadzības katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā. - Organizē preses konferences elektronisko plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem, lai informētu sabiedrību par katastrofas draudiem, notikušām katastrofām un veiktajiem pasākumiem. - Pēc apdraudējuma pārvarēšanas novērtē veiktos pasākumus.	<i>Atbilstoši Ministru kabineta 2017. gada 26. septembra noteikumu Nr. 582 "Noteikumi par pašvaldību sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijām".</i>

Ieteikumi bīstamo ķīmisko vielu noplūdes gadījuma pārvaldīšanai

I. Iespējamā bīstamo ķīmisko vielu apdraudējuma raksturojums

1. Ķīmisko vielu izraisītie negadījumi ir saistīti ar degošu, eksplozīvu un/vai toksisku ķīmisku vielu uzglabāšanu, ražošanu, transportēšanu un izmantošanu (tabula Nr.1. "Ķīmisko negadījumu veidi un raksturojums").

Tabula Nr.1. Ķīmisko negadījumu veidi un raksturojums

Negadījuma veids	Negadījuma raksturojums
Rūpnieciska avārija (īpaši ķīmiskā ražotnē)	Eksplūzija, ugunsgrēks, gāzes vadu plīsumi, ķīmisko vielu noplūdes vai citāda nokļūšana ārējā vidē tehnoloģisko procesu rezultātā
Ķīmisko vielu transportēšanas negadījumi	Negadījums noticis transportējot ķīmiskās vielas
Ar lauksaimniecību saistītie negadījumi	Izlijušas ķīmiskas vielas, sabojāts to iepakojums, netiek ievēroti drošības pasākumi u.c. (visbiežāk, lietojot pesticīdus)
Ķīmisko vielu negadījumi darba vietā	Darba vietā netiek ievērotas darba drošības prasības, strādājot ar ķīmiskām vielām
Ar terorismu vai militārām operācijām saistītie ķīmiskie negadījumi	Kaujas ķīmisko vielu izmantošana
Citi ķīmiski negadījumi	Citas darbības ar ķīmiskām vielām

2. Ķīmiskā negadījuma pazīmes notikuma vietā:

- 2.1. ķīmisko vielu tvaiku mākoņi;
- 2.2. specifiska ķīmisko vielu smaka;
- 2.3. ķīmisko vielu izlijumi;
- 2.4. cietušie ar līdzīgu klīnisko simptomātiku;
- 2.5. negadījuma vietā gājuši bojā dzīvnieki un/vai augi.

3. Ķīmiskā negadījuma smaguma pakāpi nosaka sekojoši apstākļi:

- 3.1. iesaistītās ķīmiskās vielas toksicitātes pakāpe un fizikāli ķīmiskās īpašības;
- 3.2. vieta, kur negadījums noticis (telpās vai ārējā vidē);
- 3.3. saindēšanās ar vairākām ķīmiskām vielām;
- 3.4. ķīmiski kontaminētā apvidus platība;
- 3.5. iedzīvotāju skaits gaistošu toksisku vielu kontaminētā rajonā.

4. Ķīmisko vielu izraisītos negadījumos pastāv iespēja kontaminēties ne tikai cietušajiem, bet arī NMP brigādes personālam un citu iesaistīto dienestu personālam.
5. Papildus informācijas noskaidrošana par ķīmisku negadījumu nedrīkst apdraudēt informācijas sniedzēja un/vai NMP brigādes personāla veselību un dzīvību.
6. Ja ķīmiskā negadījumā ir daudz cietušo vienlaicīgi, cietušo šķirošanu veic saskaņā ar VKM plāna 1.pielikumā minēto cietušo šķirošanas algoritmu.
7. Ķīmiskā negadījumā cietušā klīnisko stāvokli novērtē, izmantojot traumu guvušā cietušā primāro novērtēšanu (ABCDE algoritms).
8. Jāņem vērā, ka ķīmiskos negadījumos cietušajiem smagu saindēšanās simptomu attīstība var būt aizkavēta līdz pat vairākām stundām.

9. NMP brigādes nodrošina NMP sniegšanu ārpus bīstamās zonas saskaņā ar glābšanas darbu vadītāja norādījumiem.
10. Izmanto IAL saskaņā ar VUGD glābšanas darbu vadītāja vai NMP dienesta OVC norādījumiem (ieteikumi IAL lietošanai, skat. VKM plāna 21.pielikumā).

II. Ķīmisko katastrofu (avāriju) drošības zonas

Ķīmisko katastrofu (avāriju) sekmīgai seku likvidācijai VUGD, sadarbībā ar Klimata un enerģētikas ministrijas padotības iestādēm, nosaka vairākas drošības zonas un rīcības algoritmus tajās (Tabula Nr.2, "Ķīmisko katastrofu drošības zonas").

Tabula Nr.2. Ķīmisko katastrofu drošības zonas

Notikuma vietas sarkanā zona	<i>Vieta, kur ķīmiskais negadījums ir noticis</i> Bīstamā zona, kurā var atrasties tikai tie atbildīgo institūciju nodarbinātie, kuri veic neatliekamas darbības dzīvības glābšanai vai seku likvidēšanai vai procesuālas darbības.
Dzeltenā zona	<i>Norobežots rajons, kurā atrodas cietušajiem vai palīdzības sniedzējiem pastāv risks iegūt bojājumus, ko var izraisīt uguns, dūmi, toksiskas vielas vai sprādziens</i> Kontrolētā zona, no kuras seko notikuma stāvoklim un kurā tiek izveidots atsārņošanas (dekontaminācijas) punkts un izvietots glābšanas darbiem nepieciešamais tehniskais aprīkojums.
Zaļā zona	Drošā zona, slēgtās zonas ārējais perimetrs, kurā atrodas glābšanas darbu koordinēšanai izveidotais operatīvais štābs, citu institūciju nodarbinātie, tehnika un tehniskais aprīkojums <i>Norobežots rajons, kur atrodas:</i> 1) vadības postenis (ieskaitot NMP dienesta vadības ārstu), 2) vieta cietušajiem, 3) evakuācijas vieta, 4) vieta neievainotajiem, 5) vieta mirušajiem.

NMPD personāls strādā tikai VUGD noteiktajā zaļajā zonā, nodrošinot cietušo šķirošanu un NMP un veicot cietušo transportēšanu uz ārstniecības iestādēm. Notikuma vietā, ja nepieciešams, VUGD nodrošina un veic cietušo atsārņošanu pirms NMP sniegšanas un transportēšanas. Atsārņošanas(dekontaminācijas) apjoms un ilgums ir

atkarīgs no konkrētās vielas toksicitātes un fizikāli-ķīmiskām īpašībām. Veicot atsārņošanu, tiek aizsargāts NMPD un slimnīcu personāls, telpas un aprīkojums, kā arī mazināta cietušo saindēšanās smaguma pakāpe un skaits.

III. Ķīmisko vielu izraisīto ārkārtas medicīnisko situāciju pārvaldīšana NMP slimnīcā

Ķīmisko vielu izraisītajos negadījumos slimnīcas primārie uzdevumi ir cietušo šķirošana un ārstēšana. Par ķīmiskās vielas toksicitātes pakāpi un tai atbilstošu NMP sniegšanas raksturu un apjomu papildus informācija iegūstama Saindēšanās informācijas centrā.

Ķīmisko vielu izraisītās ĀS vadība slimnīcā

Par ķīmisko vielu izraisītās ĀS pārvaldīšanu slimnīcā ir atbildīgs slimnīcas vadītājs, kurš izveido un apstiprina slimnīcas Operatīvo vadības grupu un rīkojas saskaņā ar slimnīcas KM plānu.

Atsārņošanas pasākumi slimnīcās

Izņēmuma gadījumos slimnīcās veic arī cietušo atsārņošanu, ja tā nav veikta vispār vai ir veikta nepilnā apjomā, un rīkojas atbilstoši slimnīcu KM plānam (ieteikumi dekontaminācijas organizēšanai, skat. VKM plāna 27.pielikumā):

- 1) Pacientu atsārņošanu veic atsevišķā telpā, ievērojot nosacījumu, ka pacientu plūsmai jābūt tikai vienā virzienā, lai izslēgtu krusteniskās piesārņošanās risku.
- 2) Atsārņošanu personāls veic, izmantojot IAL (ieteikumi IAL lietošanai, skat. VKM plāna 21.pielikumā).
- 3) Cietušiem novelk piesārņoto apģērbu (nevilkt pāri galvai), ievietojot to dubultos plastikāta maisos.
- 4) Personīgās lietas ievieto atsevišķos plastikāta maisos.
- 5) Cietas ķīmiskas vielas saudzīgi noslauka/noņem no ādas, matiem un apģērba, vienlaikus aizsargājot cietušā acis.
- 6) Cietušo piesārņotā āda un galvas mati 15 – 20 minūtes ilgi jāskalo ar ūdeni. Ādu un matus papildus mazgā ar ziepēm vai šampūnu, ja ķīmiskā viela ir eļļaina vai tai piemīt pielipšanas spējas, pēc tam vēlreiz noskalojot ar ūdeni.
- 7) Acis skalo ar ūdeni vai fizioloģisko šķīdumu 15 – 20 minūtes ilgi (ja viela sārmaina, eļļaina, tad 30 minūtes), pirms tam saudzīgi izņemot kontaktlēcas, ja tādas ir.

Ar Veselības ministrijas 04.03.2026.
rīkojumu Nr. 01-01.1/26 apstiprinātā
Valsts katastrofu medicīnas plāna
3.pielikums